

SISTEMUL DE INDICATORI ÎN EVALUAREA IMPACTULUI POLITICILOR PUBLICE

Liubovi PRODAN-ȘESTACOVA,
drd., UTM

Recenzent: Svetlana COJOCARU,
dr., conf.univ., AAP

În procesul de analiză și evaluare a politicilor publice în orice domeniu o mare provocare prezintă încercările de măsurare a progreselor înregistrate în acest domeniu și a rezultatelor și/sau impactului politicilor aplicate. În acest context, indicatorii, aflându-se la temelia măsurării/cuantificării, capătă o semnificație deosebită în măsurarea performanțelor politicilor publice. Aplicarea diferitor metode și instrumente ale evaluării, intermediată de indicatori, poate demonstra că politicile respective sunt necesare, funcționează și trebuie de continuat sau dimpotrivă. Deci, reușita sau nereușita politicilor publice poate fi oglindită de către un sistem de indicatori complex, relevant domeniului de aplicare a politicii publice.

Cuvinte cheie: politici publice, evaluarea politicilor, criteria de evaluare, indicatori de resurse, indicatori de realizare, indicatori de rezultate, indicatori de impact

Introducere. Abordarea etapizată și secvențială a ciclului politicilor publice include stabilirea agendei, definirea problemei de politică, identificarea variantelor de soluționare a problemei, alegerea soluției, implementarea, monitorizarea și evaluarea politicii publice. Procesul de evaluare, aplicat corect și sistemic la toate etapele ciclului politicilor publice, fără îndoială va duce la îmbunătățirea capacității administrației publice de a elabora politici eficiente, orientate spre obiective clare și formulate într-o manieră care să permită măsurarea impactului și a rezultatelor acestora. Pentru atingerea acestor performanțe, evaluarea trebuie să îmbine armonios instrumentele și tehnicile de evaluare atât calitative, cât și cele cantitative. Utilizarea ultimilor este de neconceput fără o serie de indicatori de natură cantitativă.

Conținutul de bază. În abordarea Comisiei Europene, noțiunea de *indicator* este o informație pe care responsabilii pentru o politică o consideră pertinentă și necesară pentru a-i sprijini în luarea deciziilor, este o informație identificabilă și ușor de înțeles. În procesul de analiză și evaluare a politicilor publice în orice domeniu, indicatorii cei mai importanți se referă la criteriile de reușită a acestora și constituie o parte semnificativă în sistemul de informare, alături de alte forme de informație de natură calitativă. În acest context, problema indicatorilor capătă o semnificație deosebită, deoarece sistemele de indicatori utilizate în managementul politicilor publice ar putea realiza progrese remarcabile, în special în domeniul evaluării impactului economico-social al acestora, fiind asigurate cu un cadru metodologic riguros, și, totodată, adaptat domeniului de implementare [1, p.75].

Aceste sisteme de indicatori trebuie să fie complexe,

SYSTEM OF INDICATORS FOR THE ASSESSMENT OF PUBLIC POLICES IMPACT

Liubovi PRODAN-ȘESTACOVA,
post-graduate student, TUM

Recenzent: Svetlana COJOCARU,
PhD, associate professor, APA

The attempts of measuring the obtained progress and results and/or the impact of the applied public policies are a great challenge in the process of analysing and assessing the public policies in any field. In this context, the indicators, being at the basis of measurement/quantification, acquire special significance in assessing the public policies performance. The application of various assessment methods and instruments by means of indicators can demonstrate that the given policies function and are necessary and should either be continued or stopped. So, the success or failure of public policies can be reflected by a complex system of indicators relevant to a given field of public policy application.

Key words: public policies, assessment of policies, assessment criteria, resource indicators, achievement indicators, result indicators, impact indicators

Introduction Gradual and sequential approach to public policy cycle includes setting the agenda, defining the policy problem, identifying the variants for the solution of the problem, choosing the solution, implementing, monitoring and assessing the public policy. Being correctly and systematically applied at all stages of the public policies, the assessment process will, no doubt, enhance the public administration capacity to develop efficient policies oriented towards clear objectives formulated in such a way as to allow the measurement of their impact and results. In order to achieve performances, the assessment should harmoniously combine both qualitative and quantitative assessment tools and techniques. The application of the latter is inconceivable without a series of quantitative indicators.

The basic content. According to the European Commission approach, the notion of *indicator* represents information which the persons responsible for a given policy consider pertinent and necessary in order to support the decision making; it is identifiable and easy to understand. In the process of analysing and assessing the public policies in any field, the most important indicators relate to the success criteria and constitute a significant part in the information system besides other forms of information of qualitative nature. In this context, the issue of indicators acquires special significance, as the system of indicators used in the management of public policies could attain remarkable progress, especially in the field of socio-economic impact assessment being provided by a rigorous methodological framework and adapted to the domain of application [1, p.75].

These systems of indicators must be complex, flexible,

flexibile, adaptabile în permanență la noile evoluții din domeniul economic, social, guvernamental și de mediu. Totodată, sistemul de indicatori aferent politicii respective trebuie să măsoare nu doar resursele necesare realizării obiectivelor propuse, ci și după implementarea politicii să folosească la monitorizarea și evaluarea impactului acesteia. Pe lângă cuantificarea aspectelor clasice (bugetar și fiscal), noile tendințe de evaluare a politicilor publice solicită suplimentarea și detalierea actualelor sisteme de indicatori cu alții care să descrie cât mai expresiv diferite aspecte ale rezultatelor și impactului politicilor publice: caracterul specific al politicii publice; obiectivele sale, situația socio-economică, structurală și de mediu a statului respectiv și a regiunilor sale.

Activitatea de evaluare efectuată în cadrul politicilor publice se poate împărți în trei etape: ex ante (prospectivă), interim (intermediară) și ex post (retrospectivă).

Evaluarea ex ante se realizează la cea dintâi etapă a ciclului unei politici, înainte de a fi luată decizia de implementare. La această etapă se stabilesc legăturile dintre obiectivele generale, obiectivele specifice și măsurile care trebuie să figureze în conținutul politicii publice, precum și existența și relevanța indicatorilor de realizare, rezultat și impact pentru fiecare nivel de intervenție.

Evaluarea interim presupune examinarea gradului de eficacitate atins pe baza indicatorilor colectați pe parcursul monitorizării, precum și evaluarea calității și a relevanței acestor indicatori. Pe baza concluziilor evaluării interim poate fi îmbunătățit atât designul cât și managementul politicilor analizate și pot fi prevenite eventuale impacturi negative.

Evaluarea ex post vizează analiza întregului ciclu al politicii publice atât din perspectiva rezultatelor comparate cu obiectivele inițiale, cât și din perspectiva impactului generat. Scopul evaluării ex-post este multiplu: cuantificarea rezultatelor și efectelor prevăzute și celor neprevăzute, analiza calitativă și cantitativă a performanțelor, învățarea unor lecții pentru îmbunătățirea managementului unor politici viitoare, compararea performanțelor politicii evaluate cu performanțele altor politici similare etc. [2, p.17].

Oricare ar fi tipul de evaluare, sectorul public întâmpină dificultăți în măsurarea rezultatului sau a eficienței activităților sale, deoarece îi lipsesc *criteriile de evaluare*. Abordarea Uniunii Europene în domeniul evaluării are la baza 5 criterii: relevanță, eficacitate, eficiență, sustenabilitate, impact. Alături de aceste criterii există și altele, la fel de importante pentru aprecierea performanțelor unui politici, cum sunt, de exemplu, echitatea, transparența și implicarea comunității [2, p.13].

După *criteriile de evaluare* se realizează o grupare în: indicatori de relevanță, de eficacitate, de eficiență, de performanță, de sustenabilitate, de impact net.

După *stadiul de realizare al politicii publice*, se creează o grupare a indicatorilor în: indicatori de resurse, de realizări, de rezultate și de impact. *Indicatorii de resurse* (de regulă, cantitativi) informează asupra resurselor financiare, umane, materiale, organizaționale și informaționale utilizate de către inițiatorii politicii în realizarea acesteia. *Indicatorii de*

and continuously adaptable to the new developments in the economic, social, governmental and environmental fields. However, the system of indicators afferent to the given policy should measure not only the resources needed to achieve the proposed objectives but should also be used after the implementation of the policy to monitor and assess its impact. Besides the classical aspects of quantification (budgetary and fiscal), new trends of public policies assessment require the supplementation and detailing of the present systems of indicators with the ones that would describe more expressively different aspects of the results and the impact of the public policies: the specific nature of the public policy, the objectives, the socio-economic, structural and environmental situation of the given State and of its regions.

The assessment activity within public policies can be divided into three stages: ex ante (prospective), interim (intermediary), and ex post (retrospective).

Ex ante assessment is carried out at the first stage of the policy cycle before the decision of applying the policy is taken. At this stage, the links between the general and specific objectives, the measures to be included in the content of the public policy, as well as the existence and the relevance of achievement, result and impact indicators for each level of intervention are set.

The interim assessment presupposes the examination of the degree of effectiveness achieved on the basis of the indicators collected during the monitoring, as well as the relevance of these indicators. Based on the interim assessment findings, both the design and the management of the analysed policies can be improved and eventual negative impacts can be prevented.

Ex post assessment aims at the analysis of the whole cycle of the public policy from the perspective of the results compared with the initial objectives, as well as from the perspective of the generated impact. The goal of the ex post assessment is multiple: the quantification of the results and of the expected and unexpected effects, the qualitative and quantitative analysis of the performance, learning lessons for the improvement of the management of future policies, comparison of the assessed policy performance with the performance of similar policies, etc. [2, p.17].

Whatever the type of assessment, the public sector encounters difficulties in the measurement of the result or of the efficiency of its activity, as it lacks of *assessment criteria*. The EU approach in assessment is based on five criteria: relevance, effectiveness, efficiency, sustainability, and impact. In addition to these criteria, there are others, equally important in assessing the performance of a public policy such as, for example, equity, transparency, and community involvement [2, p.13].

According to *assessment criteria* a grouping is formed consisting of: relevance, efficiency, performance, sustainability and net impact indicators.

According to *the stage of public policy implementation*, a grouping of the following indicators is formed: resource, achievement, result and impact indicators.

The resource indicators (usually quantitative ones) inform on the financial, human, material, organizational and informational resources used by the policy promoters in its

realizări reprezintă produsul activității. Pentru definirea corectă a acestei categorii de indicatori se vor lua în considerare toate realizările, indiferent de natura lor, momentul obținerii și destinatarii finali. *Indicatorii de rezultat* se referă la avantajele imediate ale politicii publice asupra beneficiarilor direcți. Indicatorii de rezultat informează, în principal, despre schimbările care au intervenit pentru beneficiarii direcți, de exemplu, reducerea de timp pentru primirea unei licențe/autorizații, scăderea tarifelor la certificarea produselor, gradul de satisfacție a antreprenorilor în raport cu prestarea unor servicii publice. Pentru cuantificarea rezultatelor se pot utiliza măsurătorile directe sau chestionare adresate destinatarilor direcți pentru declararea avantajelor obținute. *Indicatorii de impact* cuantifică consecințele directe ale programului sau a politicii publice și interacțiunea sa directă, imediată, cu beneficiarii. În cadrul acestora se regăsesc indicatorii de impact specific (ai căror destinatari sunt beneficiarii direcți ai programului) și indicatorii de impact general (consecințe care nu au legătură cu destinatarii direcți) [1, p.76].

Într-o altă abordare, indicatorii de impact vizează rezultatele obținute pe termen lung care vizează schimbări structurale, la nivelul sectorului, raporturile firmelor cu piața, evoluția în plan social, etc. Indicatorii impact pot fi: de producție și economico-financiari; cantitativi și calitativi; analitici și sintetici; fizici și valorici; parțiali și finali, comuni și specifici, etc. Indicatorii comuni de impact pot fi completați cu indicatori suplimentari specifici pentru fiecare politică, astfel încât să se țină seama de toate obiectivele și sub-obiectivele, atât la nivelul politicii, cât și la nivelul priorităților naționale [2, p.74].

O corelare dintre obiectivele unei politici și tipurile de indicatori este prezentată în Tabelul 1.

implementation. The *achievement indicators* represent the product of the activity. For an accurate definition of these indicators, all the achievements will be taken into consideration whatever their nature, timing and final beneficiaries. The *result indicators* refer to the immediate advantages of the public policy on the direct beneficiaries. The result indicators inform mainly about the changes that occurred for the direct beneficiaries, for example reducing the time for receiving a license/ permit, tariff reduction for certification of products, the degree of satisfaction of entrepreneurs in relation to the provision of public services. To quantify the results is possible by using direct measurements or questionnaires addressed to the recipients in order to declare the obtained benefits. The *impact indicators* quantify the direct consequences of the program or of the public policy and its direct and immediate interaction with the beneficiaries. Among these, there are specific impact indicators (whose recipients are the direct beneficiaries of the program) and general impact indicators (consequences unrelated to the direct recipients) [1, p.76].

According to another approach, the impact indicators aimed at the long-term results refer to the structural changes at the sector level, the relations of the firms with the market, developments in the social domain, etc. impact indicators can be: production and economic-financial; quantitative and qualitative; analytical and synthetic; physical and value; partial and final; common and specific, etc. The common impact indicators may be supplemented by additional indicators typical of each policy, so as to take into account all objectives and sub-objectives both at the level of the policy and at the level of national priorities [2, p.74].

A correlation between the objectives of a policy and the types of indicators is presented in Table 1.

Tabelul 1/ Table 1

**Corelarea dintre obiectivele politicilor publice și tipuri de indicatori/
Correlation between public policy objectives and types of indicators**

Nr. crt.	Obiectivele politicii publice/ Public policy objectives	Indicatori/ Indicators	Eficacitate/ Effectiveness	Eficiență/ Efficiency
1	Operaționale/ Operational	Realizări/ Achievement	Realizări efective/prevăzute/ Effective expected achievements	Realizări în raport cu cheltuielile/ Achievements related to expenditures
2	Specifice/ Specific	Rezultat/ Result	Rezultat efectiv/prevăzut/ Effective expected result	Rezultat în raport cu cheltuielile/ Result related to expenditures
3	Globale/ Global	Impact/ Impact	Impact efectiv/prevăzut/ Effective expected impact	Impact în raport cu cheltuielile/ Impact related to expenditures

Sursa /Source: Adaptat după Ene N., Dobrea C. Indicatori utilizați în evaluarea programelor socio-economice finanțate prin Fondurile Structurale. Administrație și management public, 2/2004./Adapted according to Ene N., Dobrea C. Indicators used in the assessment of socio-economic programmers financed by Structural Funds. Administration and public management, 2/2004.

Construirea unui sistem coerent și consistent de indicatori reprezintă condiția de bază pentru realizarea unei evaluări și pentru realizarea unui studiu de impact. Încadrarea indicatorilor de resurse, de realizări, de rezultat și de impact în sistemul de evaluare a politicilor publice, bazat pe anumite principii, criterii, metode de evaluare cu tehnicile și instrumentele sale este reflectată în Caseta 1.

Building a coherent and consistent system of indicators constitutes the basic condition for carrying out an assessment and an impact study. The inclusion of resources, achievements, result and impact indicators in the assessment of public policies based on certain principles, criteria and methods of assessment techniques and tools is reflected in Box 1.

Indicatorii în abordarea sistemică a evaluării
Indicators of systemic approach to assessment

<p>Principiile evaluării: oportunitatea, proporționalitatea, exhaustivitatea, sistematizarea, precizia, realism, participativitate, transparență, imparțialitate</p> <p>Principles of assessment: opportunity, proportionality, completeness, systematization, accuracy, realism, participation, transparency, impartiality</p>				
<p>Metodele de evaluare: evaluarea procesului, evaluarea rezultatelor, evaluarea eficacității, evaluarea nevoilor, evaluarea impactului</p> <p>Methods of assessment: process evaluation, result assessment, effectiveness assessment, needs assessment, impact assessment</p>				
<p>Tehnici și instrumente de evaluare: anchetarea, interviu, tehnica Delhi, paneele de experți, consultările cu factorii implicați, SWOT, analiza cost-beneficiu, analiza cost-eficacitate, tehnici econometrice, instrumente statistice, studii de caz, analiza calitativă și cantitativă a documentelor, analiza impactului, analiza multicriterială</p> <p>Assessment techniques and tools: questionnaire, interview, Delhi technique, panels of experts, consultations with stakeholders, SWOT, cost-benefit analysis, cost-effectiveness analysis, econometric techniques, statistical tools, case studies, qualitative and quantitative analysis of documents, impact analysis, multi-criteria analysis</p>				
Indicatorii de evaluare/ Assessment indicators				
<i>Indicatori generali (comuni) / General indicators (common)</i>				<i>Indicatori suplimentari (de context) / Additional (context) indicators</i>
<p>Indicatori de resurse/ Resource indicators Măsoară resursele alocate / Measure the allocated resources</p>	<p>Indicatori de realizări/ Achievement indicators Reflectă activitățile realizate / Reflect the undertaken activities</p>	<p>Indicatori de rezultat/ Result indicators Reflectă realizarea obiectivelor / Reflect the realization of objectives</p>	<p>Indicatori de impact/ Impact indicators Reflectă efectele pe termen lung / Reflect the long-term effects</p>	<p>Apar atunci când indicatorii comuni nu acoperă caracteristicile specifice ale domeniului vizat de politica publică / Occur when the common indicators do not cover the specific characteristics of the subject matter of the public policy</p>

Sursa / Source/: elaborată de autor în baza surselor [1, pp.75-76], [2, pp.47-49], [2, pp.75-82] / made by the author according to [1, pp.75-76], [2, pp.47-49], [2, pp.75-82]

Evaluarea impactului politicilor publice necesită o abordare în două etape:

1) *prima etapă*: impactul se estimează la nivelul beneficiarilor direcți sau indirecti, pe baza indicatorilor de output și de rezultat, date din anchete statistice și date de referință (benchmark data) și coeficienți din experiența anterioară, comparate cu situația curentă; 2) *a doua etapă*: estimarea contribuției politicii la trendul general aferent domeniului politicii publice, dacă acest lucru este posibil și relevant din punctul de vedere statistic. Dacă nu este posibil, se recomandă o evaluare calitativă în termeni generali. De asemenea, evaluatorii ar trebui să stabilească legătura dintre indicatorii de bază și indicatorii de impact, fără ca în mod necesar această legătură să fie măsurată cantitativ [3, p.16].

Analiza unui eșantion de 40 de documente de analiză a impactului de reglementare (AIR) elaborate în Republica Moldova începând cu a.2008, efectuată de autor, arată că autoritățile publice se limitează de multe ori doar la identificarea și cuantificarea impactului asupra bugetului de stat. Impactul asupra agenților economici, afectați de politica publică în cauză, este identificat destul de rar, și mai rar el este cuantificat. În documentele AIR autohtone nu întotdeauna se analizează legătura „cauza-efect” între propuneri de politici publice și

The assessment of the public policy impact requires an approach carried out in two stages:

1) *the first stage*: the impact is estimated at the level of the direct and indirect beneficiaries on the basis of output and result indicators, the data from the statistical surveys and benchmark data, coefficients from previous experience correlated to the current situation; 2) *the second stage*: the estimation of the policy contribution to the overall trend afferent to the domain of the public policy, if this is possible and relevant from the statistical point of view. If it is impossible, a qualitative assessment in general terms is recommended. Also, the assessors should establish a link between the basic and the impact indicators without necessarily measuring this link quantitatively [3, p.16].

The study of 40 regulatory impact analysis documents (RIA) developed in the Republic of Moldova since 2008, realized by the author, shows that the public authorities are often limited to only the identification and the quantification of the impact on the state budget. The impact on the economic agents, affected by the given public policy, is rarely found and it is even more rarely quantified. The autochthonous RIA documents do not always analyse the “cause-effect” link between the proposals of public policies and the changes of the

schimbări în mediu antreprenorial, deseori urmărindu-se doar scopul armonizării legislației naționale cu aquis-ul comunitar. În aceste condiții, autorul a generalizat indicatorii cel mai des folosiți în documentele AIR și le-a poziționat în următorul sistem de indicatori, reflectat în Tabelul 2.

entrepreneurial environment, aiming only at harmonizing the national legislation to the *acquis communautaire*. In these circumstances, the author has generalized the most frequently used in RIA documents indicators and has positioned them in the system of indicators reflected in Table 2.

Tabelul 2 / Table 2

Indicatorii impactului de reglementare a activității antreprenoriale
Regulatory impact indicators of entrepreneurial activity

Categoriile de impact / Category of impact	Impact pozitiv		Impact negativ	
	Fiscal/ fiscal			
Categoriile de impact / Category of impact	Fiscal/ fiscal	Venituri la bugetul de stat – majorarea încasărilor și economiilor anuale //// State budget revenues – increased taxes and annual savings		- Cheltuieli din bugetul public/ Expenditures of public budget - Pierderi la buget legate de scutirea de plăți/ Budget losses related to exemptions
	economic / economic	- Creșterea cifrei de afaceri/ Increased turnover - Creșterea investițiilor în afaceri / Increased business investment - Economii de la scutirea de taxe și impozite / Savings from taxes exemptions - Reducerea cheltuielilor și a riscurilor/ Reduced costs and risks - Creșterea productivității muncii / Labour productivity growth - Sporirea rentabilității generale / Increased overall profitability - Optimizarea randamentului consumurilor materiale și a mijloacelor fixe/ Optimization of material and assets consumption efficiency - Creșterea dotării tehnice (progresul tehnic) / Increased technical equipment (technical progress)		- Majorarea costurilor forței de muncă / Increased labour costs - Concurența neloială / Unfair competition - Scumpirea materiei prime / Increased raw material costs - Cheltuieli la importul echipamentului, materiei prime și altor bunuri necesare activității antreprenoriale / Expenses on imported equipment, raw materials and other goods necessary for the entrepreneurial activity - Majorarea cheltuielilor și riscuri majore asociate cu procedurile de import-export / Increasing costs and major risks associated with the import-export procedures - Majorarea cheltuielilor pentru racordarea la utilități (electricitate, gaz, apă și canalizare) / Increasing costs for the connection to utilities (electricity, gas, water and sewerage) - Volumul veniturii ratat / The lost profit - Apariția schemelor frauduloase / Emergence of fraudulent schemes - Scăderea profitului agenților economici / Decreased profits of economic agents
	social / social	- Locuri noi de muncă / New jobs - Majorarea fondului de remunerare a muncii / Increasing labour remuneration fund - Dezvoltarea infrastructurii (drumuri, căi ferate, rețele de utilități: aprovizionare cu apă, energie electrică, gaz natural, canalizare, telecomunicații) / Infrastructure development (roads, railways, network utilities: water supply, electricity, natural gas, sewerage, telecommunications) - Creșterea calității produselor și serviciilor / Increasing the quality of products and services		- Scăderile numărului de angajați / Reduction of employees - Impactul negativ asupra veniturilor angajaților/ Negative impact on employees' income - Impactul negativ asupra calității mărfurilor/ Negative impact on the quality of goods - Impactul negativ asupra sănătății populației / Negative impact on the health of the population
	ecologic / environment	- Reducerea poluării mediului înconjurător / Reduction of environmental pollution - Consumul mai eficient a resurselor energetice / More efficient consumption of energy resources		- Efecte ecologice negative generale, cauzate de o activitate industrială sporită / General negative environmental effects caused by increased industrial activity
	administrativ / administrative	- Optimizarea controalelor din partea organelor de stat / Optimization of control by state bodies - Optimizarea colectării informației / Optimization of data collection - Creșterea nivelului respectării legislației (conformarea) / Increased level of legislation observance (compliance)		- Creșterea nivelului de corupție și birocrație/ Increased corruption and bureaucracy - Costuri și riscuri mari legate de controlul de stat al activității de întreprinzător / Increased costs and risks related to state control of business activity - Creșterea costurilor de conformare la legislația în vigoare / Increasing costs of complying to the legislation in force

Sursa/ Source: elaborat de autor în baza analizei a 40 documente AIR / made by the author basing on the analysis of 40 RIA documents

În acest tabel autorul nu include o serie de indicatori, care fac parte din studiul Băncii Mondiale *Doing Business* [4], dar evaluatorii politicilor publice trebuie neapărat să țină cont de acești indicatori, mai ales în cazul politicilor cu impact direct asupra domeniului de afaceri. Totodată, la crearea unui sistem de indicatori trebuie de efectuat o analiză calitativă, din punctul de vedere a naturii și tipului indicatorului (cantitativ/ calitativ; de resurse/de realizări/de rezultat/de impact), a tipului de evaluare necesităților căreia răspunde indicatorul (evaluarea procesului, rezultatelor, nevoilor, impactului, eficacității etc.) și din punctul de vedere a disponibilității datelor Tabelul 3.

In this table the author has not included a number of indicators that a part of World Bank report *Doing Business* [4], but the assessors of public policies should necessarily take into account these indicators, especially in the case of policies that have direct impact on the business sphere. However, while creating a system of indicators, it is necessary to undertake a qualitative analysis from the point of view of the nature and type of the indicator (quantitative/qualitative; resource / achievement / result / impact), the type of needs evaluation that relates to the indicator (evaluation of the process, results, needs, impact, effectiveness, etc.) and in terms of data availability Table 3.

Tabelul 3 / Table 3

Mostră de tabel pentru înscrierea rezultatelor analizei calitative a indicatorilor
Sample table for the entry of qualitative analysis results of indicators

Denumirea Indicatorului/ Indicator	Natura indicatorului (cantitativ/calitativ) / Nature of indicator (quantitative/ qualitative)	Tipul indicatorului (resurse, realizări, rezultat, impact) Type of Indicator (resource, achievement, result, impact)	Cărui tip de evaluare este necesar? (procesului, rezultatelor, nevoilor, impactului, eficacității) Type of necessary evaluation (process, results, needs, impact, efficiency)	Disponibilitatea datelor/informației (Da/Nu) Data/information availability (yes/no)
1.....				
2.....				

Sursa/Source: Evaluation of the Indicators of the Entrepreneurship and Innovation Programme. Final Report. Centre for Strategy&Evaluation Service. Kent: Sevenoaks, February 2010.

Sistemul de indicatori propus de autor nu pretinde a fi unul atotcuprinzător, ci poate servi drept reper în evaluarea efectelor directe și indirecte a politicilor publice. Acest sistem poate fi completat, după necesitate, luând în considerație contextul politicii publice respective. Totodată, nu este nevoie de determinarea tuturor indicatorilor posibili în cadrul unei evaluări, deoarece deseori într-un volum mare de informație se pierde esențialul. Evaluatorii politicilor publice trebuie să selecteze din întregul sistem acei indicatori care sunt cei mai relevanți pentru politica evaluată.

Și totuși, faptul că dispunem de o serie de repere în definirea și utilizarea indicatorilor nu ne asigură contra unor dificultăți legate de aplicarea acestora:

- stabilirea unor relații clare de cauză-efect între acțiunile prevăzute, rezultatele obținute și impactul asupra obiectivelor finale,
- indisponibilitatea datelor în momentul în care se iau deciziile,
- dificultăți la combinarea unor indicatori,
- cuantificarea indicatorilor de impact (rămâne la moment cel mai dificil exercițiu!).

Concluzii. După cum se poate observa, sistemul de indicatori generat de cercetarea autorului nu cuprinde absolut toți indicatorii de evaluare posibili, fie acestea economici, sociali sau de altă natură. Este evident, că în documentele de analiză nici nu se vor utiliza toți indicatorii susnumiți sau existenți, ci un anumit grup de indicatori, evaluatorul modelând sistemul în funcție de cerințele momentului și specificul politicii publice în cauză.

The system of indicators proposed by the author does not pretend to be exhaustive but it can serve as a benchmark to assess the direct and indirect effects of public policies. This system may be supplemented, according to needs taking into consideration the context of the public policy in question. However, it is not necessary to determine all possible indicators within an assessment, as often the essential part is lost in a large volume of information. The assessors of public policies should select those indicators out of the whole system, which are most relevant for the assessed policy.

Yet, the fact that we dispose of a set of benchmarks in defining and using the indicators does not ensure against encountering difficulties in applying them:

- establish some clear cause-effect relationship between the foreseen actions, obtained results and impact on the final objectives,
- data unavailability when decisions are made,
- difficulties in combining some indicators,
- impact indicators quantification (the most difficult exercise at the moment).

Conclusions As can be seen, the system of indicators generated by the author's research does not include all possible assessment indicators, as they can be of economic, social or of other nature. It is obvious that not all the mentioned above or existing indicators shall be used in analysis documents, but just a certain group of indicators, the assessor shall model the system depending on the current requirements and the specifics of the public policy.

Capacitatea decidenților publici de a selecta din totalitatea indicatorilor anume acei indicatori a căror ponderea va fi majoră în schimbările produse de politica publică va influența substanțial calitatea politicii și, deci, va crește probabilitatea adoptării de factorii de decizie a unor politici optime, adecvate și responsabile față de beneficiarii acestora.

The ability of public decision makers to select out of the totality of indicators the ones with major impact on the changes made by the public policy will substantially influence the quality of the policy and thus increase the probability of adopting optimal, adequate and accountable policies to the beneficiaries.

Referințe bibliografice / References

1. ENE, N., DOBREA, C. Indicatori utilizați în evaluarea programelor socio-economice finanțate prin Fondurile Structurale. In: Revista Administrație și management public. 2004, nr. 2, pp. 72-79. ISSN 1583-9583.
2. GÂRBOAN, Raluca. Metode utilizate în evaluarea programelor: analiza impactului social. 97 p [accesat 02.11.2011]. Disponibil: http://www.apubb.ro/wp-content/uploads/2011/02/Metode_utilizate_in_evaluarea_programelor.pdf.
3. Studiul impactului aderării asupra producătorilor și consumatorilor. Proiectarea sistemului de indicatori de evaluare a impactului mecanismelor PAC asupra producătorilor: raport de cercetare. București: ICEADR, 2006 [accesat 02.11.2011]. Disponibil: www.mapam.ro/pages/cercetare/ps_612_faza_6.pdf.
5. Doing Business. Measuring Business Regulations. 2012 [accesat 02.11.2011]. Disponibil: <http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/moldova>.
6. Evaluation of the Indicators of the Entrepreneurship and Innovation Programme: final report. 2010, february [accesat 02.11.2011]. Disponibil: http://ec.europa.eu/cip/files/docs/eip_indicators_evaluation_finalreport_february2010_en.pdf.

Recomandat spre publicare: 29.11.2012